гр. София 1756, ул.Лъчезар Станчев 5, Sopharma Business Towers, сграда Б, ет. 12
Тел.: 02 810 00 71; ЕИК: 175804945, Email: info@bakep.org
http://www.bakep.org

Българска асоциация на консултантите по европейски програми /БАКЕП/

БАКЕП

Изх.№ 26-БП-ОПРР/23.09.2022 г.

ДО:
ДЕСИСЛАВА ГЕОРГИЕВА
ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И БЛАГОУТРОЙСТВОТО,
РЪКОВОДИТЕЛ НА УПРАВЛЯВАЩИЯ ОРГАН НА ОПРР
МИНИСТЕРСТВО НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО

ОТНОСНО: КОМЕНТАРИ НА БАКЕП ПО ПРОЕКТ НА НАСОКИ ПО ПРОЦЕДУРА „ПОДКРЕПА ЗА УСТОЙЧИВО ЕНЕРГИЙНО ОБНОВЯВАНЕ НА СГРАДИ В СФЕРАТА НА ПРОИЗВОДСТВОТО, ТЪРГОВИЯТА И УСЛУГИТЕ, КАКТО И СГРАДИ ОТ СЕКТОР ТУРИЗЪМ“ С ФИНАНСИРАНЕ ПО ЛИНИЯ НА МЕХАНИЗМА ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ

УВАЖАЕМА Г-ЖО ГЕОРГИЕВА,

Във връзка с пуснат за обществено обсъждане проект на насоки за кандидатстване по процедура „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на сгради в сферата на производството, търговията и услугите, както и сгради от сектор Туризъм“ с финансиране по линия На Механизма за Възстановяване и Устойчивост, прилагаме своите коментари.

1. Преди всичко, предлагаме да отпадне изискването *„Достигане на клас на енергопотребление „А“ за всяка сграда, обект на интервенция и по изключение клас „Б“ след прилагане на енергоспестяващи мерки.“* Съгласно фиш към Плана за възстановяване и устойчивост това изискване е поставено <u>само за сградите от публичния сектор</u> – *„Достигане на клас на енергопотребление „А“ и по изключение клас „Б“ след прилагане на енергоспестяващи мерки <u>при публични сгради</u>“* и <u>не е приложимо за производствените сгради</u>. От друга страна, в „НАРЕДБА № 7 ОТ 2004 ГОДИНА ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ НА СГРАДИ!“, Приложение 10, където са описани изискванията за постигане на определен енергиен клас на всеки тип сграда, <u>производствените сгради липсват</u>. На трето място, пак във фиш-а към Плана за възстановяване и устойчивост, ясно е описано, че големите предприятия *„се явяват и най-енергоемкия вид предприятия“*, като тези, които са заети с производство са около 40% от общия брой големи предприятия и техните производствени сгради имат най-голяма нужда от прилагане на мерки за енергийна ефективност и внедряване на ВЕИ.
2. Предлагаме изрично да се упомене, че преработвателите на земеделска продукция са допустими кандидати, както и сградите, в които се преработва земеделската продукция. В случай, че кандидатът реши финансирането му да е по реда на Регламент (ЕС) № 651/2014 то за тях трябва само да се оцени дали спазват изискването на чл. 1, параграф 3, букви (а), (б) и (в) от Регламента.

   Това наше предложение е продиктувано от:

   - В НПВУ няма друга интервенция, от която преработвателите на земеделска продукция да могат да се възползват
   - НПВУ не ограничава и не изключва дадени сектори и е справедливо и равнопоставено всички преработвателни предприятия да са допустими

- Преработвателите на земеделска продукция са важен елемент от продоволствената верига и щом като са допустими магазините, в които се продават техни продукти, би следавало и те да са допустими.

3. С оглед изискването за представяне на „Обследване за енергийна ефективност, придружено от сертификат за енергийни характеристики на сграда в експлоатация“, изготвянето на което изисква между един и три месеца след като се изчисти концепцията по проекта, предлагаме срокът за кандидатстване да е не по-кратък от 4 месеца като се съобрази до крайния срок да има достатъчно дълго време след Новогодишните и Коледни празници.

4. Предлагаме да се редуцира максималният размер на заявеното безвъзмездно финансиране за големи предприятия от 2 500 000 лева до максимум 1 500 000 лева. При настоящото разпределение на бюджета по категории предприятия и максимален размер на гранта от 2.5 млн.лева за големите предпирятия е възможно да бъдат финансирани не повече от 40 проекта на големи предприятия, което е изключително малка бройка на фона на нуждите. Същевременно големите предприятия притежават големи по площ сгради, при които мерките за енергийна ефективност биха били най-съществени за намаляване на консумацията на енергия и спестяване на въглеродни емисии.

5. Целите на процедурата са насочени към енергийна ефективност на сградите като необходимите инвестиции за постигане на 30% спестявания са значителни. Същевременно по процедурата се изисква прилагане на: *Всички необходими и технически възможни мерки за осигуряване на достъпна архитектурна среда в съответствие с Наредба РД-02-20-2 от 26.01.2021 г. в резултат на извършена оценка на достъпността съгласно чл. 2, ал.2 от Наредбата*

Това е извън обхвата на настоящите цели и приоритети и не би трябвало да е задължителна, а като опция, с оглед тавана на помощта. Тези средства за по-големи сгради би следвало приоритетно да се насочат за мерки с пряк ефект за постигане на енергийни спестявания, тъй като значителни инвестиции в изграждане на асансьори и др. мерки за достъпна среда, може далеч да надвишават необходимите разходи за мерки за ЕЕ и на практика задължението за прилагането им да обезсмисля проект.

6. Изискването сградите да са собственост на кандидатите следва да отпадне, тъй като в много случаи предприятията използват сгради под наем , а често собственик на сградата е свързано предприятие или някои от собствениците като физически лица. Следва да се промени на дългосрочен наем, като се уточни конкретен период, който гарантира устойчивост на резултатите.

   Дългосрочните договори за наем са характерни за голяма част от компаниите, като честата смяна на локацията не е възможна поради наличието на изградена вече инфраструктура, значително по обем оборудване, материали и консумативи на склад и др.

   При свързаните предприятия, които притежават имоти, се наблюдава ситуация, в която сградата се притежава от едното дружество и се предоставят под наем на свързани с него. Честа е и ситуацията, при която в по-голяма група свързани предприятия дейностите се диверсифицират умишлено и определени фирми, част от групата, предоставят услугите свързани с даване под наем и поддръжка на имоти.

   Дори да не е налице пряка свързаност през юридическо лице има редица случай, при които едно физическо лице притежава две дружества и първото предоставя сградата на второто чрез договор за наем. В описаната хипотеза неформално собственик на сградата и производствено предприятие е едно физическо лице, но въпреки това предприятието е ограничено от възможност да кандидатства.

   Не на последно място, посоченото ограничаващо изискване за изпълнение на мерки за енергийна ефективност единствено в сгради собственост на кандидата, по никакъв начин не гарантира устойчивост на резултатите от проекта. След мониторинговия период бенефициентът може да продаде или отдаде под наем собствената си сграда, на която вече са изпълнени мерки за енергийна ефективност, което създава неравнопоставеност между собственици и дългосрочни наематели в етапа на кандидатстване.

   Предложението ни е да се приложи добрата практика от Програма за развитие на селските райони 2014 -2020, при която инвестициите в сгради под наем са допустими, и да се включи следния текст

„Проектните предложения се изпълняват върху имот – собственост на кандидата, а когато имотът не е собственост на кандидата, към проектните предложения се прилагат документи за:

1. учредено право на строеж върху имота за срок не по-малко от 6 години, считано от датата на подаване на проектното предложение, когато е учредено срочно право на строеж – в случай на кандидатстване за разходи за СМР за които се изисква разрешение за строеж съгласно Закона за устройство на територията (ЗУТ).

2. документ за ползване на имота за срок не по-малко от 6 години, считано от датата на подаване на проектното предложение – в случай на кандидатстване за разходи за:

а) закупуване и/или инсталиране на нови машини, оборудване и съоръжения, необходими за подобряване на производствените процеси и/или обновяване на сгради и/или помещения, за които не се изисква издаване на разрешение за строеж съгласно ЗУТ;

б) СМР извън случаите по т. 1."

Така формулираното изискване създава условия на равнопоставеност между всички представители на сектор С „Преработваща промишленост" и не поставя в неравностойно положение дружествата, които поради ред икономически причини не са инвестирали в придобиване на недвижими имоти.

7. На етап кандидатстване се изисква да се представи само Обща ситуация на проекта (схема, чертеж) с обяснителна записка и обобщена КСС по окрупнени показатели. Същевременно, е указано като „ВАЖНО" –*„Готовият работен/технически проект трябва да бъде изготвен и одобрен съгласно Закона за устройство на територията, Наредба №4 за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти и действащата нормативна уредба, придружен от количествени сметки по приложимите части и количествено-стойностна сметка по видове СМР в пълно съответствие с КС на проектантите."* В тази връзка е удачно да се уточни към кой момент е нужно работния/технически проект да бъде изготвен в цялост, кой момент е нужно да е одобрен (когато е приложимо) и Разрешението за строеж издадено. В допълнение, в същото каре е поставено изискване към съдържанието на Разрешението за строеж, върху което кандидата няма как да влияе, тъй като компетентния орган по издаване на РС е Главния архитект на общината и той определя съдържанието на документа. Поради това, предлагаме текста да се прецизира.

8. Да се коригират насоките по отношение на допустимостта на разходите за ДДС. В Насоките за кандидатстване е описано, че разходите за ДДС са недопустими, а от друга страна е дадено, че в ИСУН разхода е с ДДС.

9. Относно критериите за оценка е описано *„Проектните предложения, получили минимум 72 точки на етап „Оценка на качеството", се класират в низходящ ред съобразно получената оценка, като за финансиране се предлагат всички проекти по реда на класирането до покриване на общия размер на финансови средства по Компоненти/групи общини."* Считаме, че е допусната грешка, тъй като съгласно критериите за оценка няма как да се получат 72 точки, както и е грешно позоваването на „групи общини".

10. Предлагаме корекции в точките за два от критериите и да се въведат по едно допълнително разделение на скалите. Причината е, че така предложените интервали стават по-равномерни и разликите между тях съответстват на разликите в предложените точки.

    a. Очаквано годишно намаляване на емисиите на CO2 (екологични ползи)
        i. > 250 т CO2 екв. – 30 т.
        ii. > 150 т CO2 екв. ≤ 250 т CO2 екв. -25 т. – допълнително разделение
        iii. > 50 т CO2 екв. ≤ 150 т CO2 екв. – 20 т.
        iv. ≤ 50 т CO2 екв. – 10 т.
    b. Целесъобразност на инвестицията за енергийна ефективност като отношение на кв.м РЗП обновена публична инфраструктура към броя на сградите с подобрена публична инфраструктура – кв. м РЗП / брой сгради
        i. > 2300 кв. м РЗП/ бр.сгр. – 20 т. – коригирани точки

ii. > 1 000 кв. м РЗП/ бр.сгр.≤ 2300 кв. м РЗП / бр.сгр. – 15 т. – допълнително разделение
iii. > 500 кв. м РЗП/ бр.сгр.≤ 1 000 кв. м РЗП / бр.сгр. – 10 т.
iv. ≤ 500 кв. м РЗП/ бр.сгр. -5 т.

11. В критериите за оценка се цитира публична инфраструктура-следва да се коригира, тъй като процедурата е насочена към бизнеса

12. Съгласно раздел 17. Критерии за оценяване на предложения за изпълнение на инвестицията, при голяма част от критериите източник на проверка е *Сертификат за енергийни характеристики на сграда в експлоатация*.

В чл. 1,ал. (2) точка 4 на Наредба № 7 от 2004 г. за енергийна ефективност на сгради е посочено нейното приложение за производствени сгради:

„4. проектиране на производствени сгради, както и при обследване за енергийна ефективност на този вид сгради като част от промишлена система, които не подлежат на сертифициране по реда на Закона за енергийната ефективност, но за които са изпълнени условията по чл. 2 от наредбата;"

Прилагането на наредбата не е свързано със сертифициране на сградата и не е приложима методиката за оценка на проектните предложения за производствени сгради. Ако се прилага методиката към насоките, това означава, че производствените сгради, въпреки техния потенциал и значимост за икономиката на страната ще получат точки под минималните, тъй като източниците на информация за оценка реферират издаден сертификат за енергийни характеристики, а такъв не е възможно да се издаде за тях. Необходима е цялостна замяна на методиката с такава, която обективно да оценява очакваният ефект при производствени сгради. Те не могат да отговарят на определението за „сграда с близко до нулевото потребление на енергия", тъй като не подлежат на сертифициране и за тях не се определя енергиен клас.

Предложението ни е за производствени сгради източник на информация да бъде обследването за енергийна ефективност, като точки за високо ниво на енергийна ефективност и за използване на ВЕИ (съответстващо на сграда с близко до нулевото потребление на енергия) да се присъждат при енергийно спестяване над 60% и дял на ВЕИ над 20%.

13. Относно документите за кандидатстване предлагаме да отпадне *„Финансов отчет или друга счетоводна документация.."*, тъй като същия може да се проверява служебно от страна на оценителната комисия.

14. В Условията за изпълнение доста обстойно са представени насоки за възлагане на дейности по ЗОП, като процедурата е насочена към бизнеса и би било практично да се разделят указанията с цел повече яснота и улеснение на кандидатите и отделно да се опишат изискванията по ПМС 80/2022,които ще касаят повечето бенефициенти. ПМС 80/2022 г. се прилага само при проекти финансирането по които съставлява сума, по-голяма от 50 на сто от общата сума на одобрената инвестиция. В тази връзка, за проектите, при които БФП е по-малко или равно на 50% ПМС 80/2022 не се прилага. Затова е нужно условията за изпълнение да бъдат допълнени с указания как да се изберат изпълнители. Нашето предложение е изборът на изпълнители в този случай да е чрез събиране на 2 или 3 оферти от независими оференти посредством изпратена покана до тях.

С УВАЖЕНИЕ,

УС НА БАКЕП, СОФИЯ, 23.09.2022 Г.